ARREST VAN HET HOF (TWEEDE KAMER)
VAN 26 OKTOBER 1978 [1]

Augusta Agneessens en anderen tegen Commissie van de Europese Gemeenschappen

Zaak 122/77

Samenvatting

1. Ambtenaren — Aanwerving — Vergelijkend onderzoek — Jury — Toevoeging van bijzitters die een raadgevende stem hebben — Voorwaarden
(Ambtenarenstatuut, bijlage III, artikel 3, tweede alinea)

2. Ambtenaren — Aanwerving — Vergelijkend onderzoek — Jury — Opstelling van de lijst van geschikte kandidaten — Aantal te plaatsen kandidaten
(Ambtenarenstatuut, bijlage III, artikel 5, vijfde alinea)

1. Artikel 3, tweede alinea van bijlage III van het Statuut moet niet aldus worden begrepen dat het een limitatieve opsomming geeft van de gevallen waarin de jury zich rechtsgeldig voor advies door bijzitters kan doen bijstaan en belet inzonderheid niet dat een jury deze weg volgt indien zij vanwege het grote aantal sollicitanten dat zich voor een vergelijkend onderzoek heeft aangemeld, anders niet in staat zou zijn haar werkzaamheden binnen redelijke termijn te voltooien. De jury dient wel de controle op de gang van zaken te behouden en zich de beoordelingsbevoegdheid in laatste instantie voor te behouden.

2. Artikel 5, vijfde alinea van bijlage III van het Statuut, bepalende dat het aantal op de lijst van geschikte kandidaten geplaatste kandidaten zo mogelijk ten minste tweemaal het aantal der ambten moet bedragen die de inzet van het vergelijkend onderzoek vormen, houdt niet meer in dan een aanbeveling aan de jury, die tot doel heeft de besluitvorming van het tot aanstelling bevoegde gezag te vergemakkelijken en die moet worden beoordeeld mede gelet op de aard en omstandigheden van het vergelijkend onderzoek, het aantal kandidaten en hun kwalificaties.

In de zaak 122/77,

AUGUSTA AGNEESSENS, ECHTGENOTE CLAES, wonende te Wezembeek-Oppem (België), avenue Banëik 18,

ANDRÉE DEWEER, ECHTGENOTE OP DE BEECK, wonende te Antwerpen (België), Langue Lozanastraat 166,

1 — Procestaal: Frans.

HELGA DUMENIL, ECHTGENOTE KOTTOWSKI, wonende te Laveno-Mombello (Italië), Via Brughiera,

VIOLETTA FERRARI, wonende te Brussel (België), Froissartstraat 35,

MARCELLE MONFORT, wonende te Terhulpen (België), avenue Belle Etoile 5,

CHRISTEL MONTAG, wonende te Ispra (Italië), Via Esperia 2/20,

MARYSE NICAISE, wonende te Brussel (België), Waterleliënlaan 19 (Bte 23),

MATHILDE OBERT, wonende te Ispra (Italië), Via Esperia 1,

MAGGY PEREIRA, wonende te Linkebeek (België), Kleindalstraat 2,

ANGELA SALMOIRAGHI, wonende te Brussel (België), square Hoedemaekers 22,

WILHELMINA SCHEFFELAAR, wonende te Brussel (België), Willemsstraat 16, app. 113,

GABRIELLE VAN AALST, wonende te Brussel (België), E. de Thibaultlaan 3,

SIMONE VAN DE PUTTE, ECHTGENOTE NAGELS, wonende te Sterrebeek (België), Maurice Despretlaan 77,

SIMONE VAN DOESELAER, wonende te Brussel (België), Scailquinstraat 35 (Bte 67),

IRÈNE VAN DOOREN, wonende te Asse (België), Steenweg op Edingen 158,

allen ambtenaren van de Commissie van de Europese Gemeenschappen, ten deze vertegenwoordigd door J. Putzeys en X. Leurquin, advocaten bij het Hof van Beroep te Brussel, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij M. Nickts, gerechtsdeurwaarder, Boulevard Royal 17,

verzoeksters,

tegen

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

ten deze vertegenwoordigd door D. Sorasio-Allo, lid van de juridische dienst, als gemachtigde, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij haar juridisch adviseur M. Cervino, Bâtiment Jean Monnet, Plateau de Kirchberg,

verweerster,

betreffende een beroep strekkende tot vernietiging van het besluit van de jury van het intern vergelijkend onderzoek COM/BS/14/75 tot vaststelling van een lijst met 114 geschikte kandidaten, en tot vernietiging van het ten

vervolge op dit vergelijkend onderzoek door het tot aanstelling bevoegde gezag genomen benoemingsbesluit,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Tweede Kamer),

samengesteld als volgt: Mackenzie Stuart, kamerpresident, M. Sørensen en A. Touffait, rechters,

advocaat-generaal: G. Reischl
wnd. griffier: F. Kohl

het navolgende

ARREST

Ten aanzien van de feiten

Overwegende dat de feiten, het procesverloop en de conclusies, middelen en argumenten van partijen kunnen worden samengevat als volgt:

I — Feiten en procesverloop

Bij 's Raads verordening nr. 1473/72 van 30 juni 1972 (PB L 160 van 1972, blz. 1) werden de nieuwe standaardfuncties secretariaatsassistent en adjunct-secretariaatsassistent ingevoerd, beide ingedeeld in de categorie B en behorend bij de loopbaan B/3 — B/2, respectievelijk B/5 — B/4. In verband hiermee werd een bepaald aantal ambten in categorie C omgezet in B-ambten en werd in 1973 een vergelijkend onderzoek gehouden voor de bezetting van deze nieuwe functies.

Latere omzettingen van C- in B-ambten vormden de aanleiding voor een nieuw vergelijkend onderzoek dat in 1976 werd gehouden. Op 19 juli 1976 schreef de Commissie een aankondiging van het intern vergelijkend onderzoek COM/BS/14/75 uit, welke is gepubliceerd in de „Mededelingen van de administratie" nr. 106 van 27 juli 1976. Het betrof een vergelijkend onderzoek op grondslag van schriftelijke bewijsstukken en eventueel een examen, voor de vorming van een reserve van adjunct-secretariaatsassistenten in de rangen 5 en 4 van categorie B.

De aankondiging bevatte onder punt II, 1, de voorwaarden voor deelneming aan het vergelijkend onderzoek wat betreft getuigschriften of diploma's en beroepservaring, die luidden als volgt:

„Vereiste getuigschriften op diploma's en beroepservaring

— of A:

1. Een middelbare schoolopleiding hebben genoten (einddiploma) en in het bezit zijn van een ervaring in overeenstemming met de aard van de functie van ten minste 6 jaar in functies van categorie C als directiesecretaresse, hoofdsecretaresse, secretaresse-stenotypiste of in gelijksoortige functies in overeenstemming met de aard van de functie, en
2. In totaal vijf jaar als ambtenaar of ander personeelslid bij de Gemeenschappen werkzaam zijn wanneer men in het bezit is van een diploma van het middelbaar onderwijs, of
3. Een beroepservaring in overeenstemming met de aard van de functie van ten minste 15 jaar bezitten en in het bezit zijn van het diploma van het middelbaar onderwijs.

— of B:

1. In het bezit zijn van een beroepservaring van ten minste 12 jaar in functies van categorie C als directiesecretaresse, hoofdsecretaresse, secretaresse-stenotypiste of in gelijksoortige functies in overeenstemming met de aard van de functie, en
2. In totaal elf jaar als ambtenaar of ander personeelslid bij de Gemeenschappen werkzaam zijn."

Punt II, 2, had betrekking op talenkennis die van de kandidaten werd vereist. Punt II, 3, van de aankondiging luidde als volgt:

„De jury zal op de lijst van sollicitanten die aan de door de aankondiging van vergelijkend onderzoek vastgestelde voorwaarden voldoen, zoveel mogelijk die sollicitanten aanwijzen wier bewijsstukken de beste worden geacht en zal daarbij het persoonsdossier van de sollicitanten in aanmerking nemen (algemene en specifieke opleiding, leeftijd, duur en kwaliteit van de beroepservaring, beoordelingsrapporten, enz.).

Wanneer de lijst van de op grond van bewijsstukken aanvaarde sollicitanten 30 % meer kandidaten dan beschikbare ambten bevat, kan de jury ertoe besluiten een verdere selectie toe te passen door de aanvaarde sollicitanten aan volgend examen te onderwerpen: . . ."

Conform artikel 4 van bijlage III Ambtenarenstatuut stelde het tot aanstelling bevoegde gezag een lijst met 775 kandidaten op. De jury kwam op en na 29 september 1976 bijeen om te beslissen welke kandidaten, gezien de voorwaarden van punt II, 1 van de aankondiging van vergelijkend onderzoek, konden worden toegelaten. Deze eerste fase van de werkzaamheden van de jury werd op 13 oktober 1976 besloten met de vaststelling van een lijst met 550 toegelaten kandidaten, waarop, volgens de Commissie, alle verzoeksters met uitzondering van Scheffelaar voorkwamen.

Tegelijkertijd benoemde de jury een raad van bijzitters bestaande uit een voorzitter en tien leden, voor de helft vertegenwoordigers van de instelling, voor de andere helft personeelsvertegenwoordigers, welke in het kader van het onderzoek van de getuigschriften van de toegelaten kandidaten belast was met de opstelling van een ontwerplijst met kandidaten ten behoeve van de jury. Blijkens de notulen van de vergaderingen van de jury moest de raad de volgende criteria in acht nemen:

„Opleiding, algemene en bijzondere ervaring, leeftijd, anciënniteit in dienst en rang, beroepskwaliteiten zoals deze uit de beoordelingsrapporten naar voren komen, en voorts alle andere factoren die hij met het oog op de door hem vast te stellen ontwerplijst van belang acht."

Op 15 oktober 1976 kwamen de jury en de raad bijeen om deze uitgangspunten uit te werken. Vervolgens voerde de raad een eerste oriënterende selectie uit, uitsluitend aan de hand van de zoge-

naamde „objectieve" criteria betreffende de rang, leeftijd, anciënniteit in dienst en rang en diploma's van de kandidaten, en kwam daarmee tot een lijst van 247 kandidaten. Dit resultaat alsmede de toegepaste criteria werden de jury begin november meegedeeld. Daarop verzocht de jury de raad zijn werkzaamheden voort te zetten en over te gaan tot het onderzoek van de beroepskwaliteiten van de kandidaten. De raad onderzocht de persoonsdossiers van alle toegelaten kandidaten en verzocht de directoraten-generaal en de diensten de objectieve gegevens die tijdens de voorselectie in aanmerking waren genomen, te verifiëren en een beoordeling van de kandidaten te geven. Op 2 december 1976 zond de raad de jury een verslag betreffende de uitvoering van zijn opdracht, tezamen met een lijst van de kandidaten die hij het meest verdienstelijk achtte om de betrokken posten te krijgen. Een tweede bijlage bij dit verslag vermeldt nogmaals de zogenaamde „objectieve" criteria en laat zien dat de kandidaten die aan de voorwaarden voor deelneming aan het vergelijkend onderzoek voldeden, in dit stadium per directoraat-generaal of dienst in twee groepen waren ingedeeld, namelijk „wel in aanmerking te nemen" en „niet in aanmerking te nemen". Na nog eens drie vergaderingen stelde de jury op 10 december 1976 de 114 namen tellende lijst van geschikte kandidaten vast, die in de Personeelskoerier van 13 december 1976 werd gepubliceerd. De namen van verzoeksters kwamen niet op deze lijst voor. Bij brief van 11 maart 1977 dienden verzoeksters elk voor zich een administratieve klacht in als bedoeld in artikel 90, lid 2, van het Statuut, waarbij zij verzochten de resultaten van het vergelijkend onderzoek COM/BS/14/75 nietig te verklaren. De Commissie heeft op deze klachten bij brieven van 12 juli 1977 afwijzend beslist.

Eind november 1977 werden 109 van de 114 geschikte kandidaten aangesteld in een functie in de rang B/5.

Het Hof (Tweede Kamer) heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan.

II — Conclusies van partijen

1. *Verzoeksters* concluderen dat het den Hove behage:

— het besluit van de Commissie, waarvan ieder van hen afzonderlijk bij brief van 12 juli 1977 in kennis is gesteld en waarbij hun krachtens artikel 90, lid 2, ingediende klacht is afgewezen, nietig te verklaren;

— het besluit van de jury van het intern vergelijkend onderzoek COM/BS/14/75 betreffende de vaststelling en de inhoud van een lijst van 114 geschikte kandidaten, nietig te verklaren;

— de ten vervolge op het vergelijkend onderzoek door het tot aanstelling bevoegde gezag genomen aanstellingsbesluiten nietig te verklaren;

— de Commissie in de kosten te veroordelen.

Bij repliek voegen verzoeksters hier de volgende conclusies aan toe:

— de overlegging te gelasten van het gehele administratieve dossier betreffende het litigieuze vergelijkende onderzoek of althans van de in de repliek voor het ten deze te wijzen arrest beslissend genoemde stukken;

— daarbij verzoeksters toestemming te verlenen na kennisneming van bedoelde nieuwe stukken een nadere memorie in te dienen.

2. De *Commissie* concludeert dat het den Hove behage:

— het beroep ten aanzien van één verzoekster niet ontvankelijk te verklaren en voor het overige als ongegrond te verwerpen;

— verzoeksters te veroordelen in de kosten van het geding.

III — Middelen en argumenten van partijen

1. Ten aanzien van de feiten

a) *Verzoeksters* merken op dat de raad van bijzitters de combinatie van de zogenaamde „objectieve" criteria heeft bepaald. Dit volgt uit bijlage II bij het verslag van 2 december 1976 over de uitvoering van zijn opdracht, dat de raad voor de jury heeft opgesteld.

Aan de directoraten-generaal is enkel een beoordeling gevraagd van de kandidaten die aan de zogenaamde objectieve criteria beantwoordden. Dit vloeit zowel voort uit bijlage II bij het verslag van 2 december 1976 van de raad aan de jury als uit het Informatiebulletin van het personeelscomité van 25 februari 1977.

Overigens valt bij de huidige staat van het dossier niet met zekerheid vast te stellen of de raad de persoonsdossiers en in het bijzonder de beoordelingsrapporten van alle toegelaten kandidaten heeft onderzocht.

In ieder geval staat vast dat de jury tijdens haar vergaderingen van 6, 7 en 8 december 1976 uitsluitend de voorstellen van de raad heeft bestudeerd, zonder de getuigschriften en verdiensten van de andere, niet in deze voorstellen genoemde kandidaten te toetsen.

b) Volgens de *Commissie* volgt uit het verslag van de raad aan de jury en van de bijlage daarbij, dat de bijzitters zich hebben beperkt tot het voorstellen van uitgangspunten aan de jury met welke laatstgenoemde het blijkbaar eens was, nu zij immers de bijzitters vervolgens heeft verzocht hun werkzaamheden voort te zetten en de andere in de opdracht genoemde criteria in aanmerking te nemen.

Over alle tot het vergelijkend onderzoek toegelaten kandidaten is het oordeel van de directoraten-generaal gevraagd. Hetgeen ten deze is meegedeeld door het personeelscomité, is onjuist. Uiteraard was het personeelscomité niet met alle details van de jurywerkzaamheden bekend.

Dat noch de bijzitters noch de geraadpleegde directoraten-generaal zich in dit stadium ten aanzien van de kandidaten die tot de „niet in aanmerking te nemen" groep behoorden, hebben beperkt tot de toetsing van de juistheid van de zogenaamde objectieve criteria, maar hun kwalificaties evenzeer in het licht van alle vastgestelde criteria hebben bezien, wordt door voornoemd verslag zelf bevestigd. Er is daarin namelijk sprake van „uitzonderingen — die door de raad met eenparigheid van stemmen zijn toegelaten — met betrekking tot bijzonder gekwalificeerde en verdienstelijke ambtenaren die secretariaatsfuncties met onmiskenbaar belangrijke verantwoordelijkheid hebben uitgeoefend of uitoefenen". Welnu, deze „uitzonderingen" waren kandidaten die door de bijzitters voor plaatsing op de lijst van geschikte kandidaten zijn voorgedragen hoewel zij op grond van de zogenaamde objectieve criteria tot de „niet in aanmerking te nemen" groep behoorden. Van 25, door de jury op de lijst van geschikte kandidaten geplaatste kandidaten kan de Commissie aantonen dat zij uit de „niet in aanmerking te nemen" groep komen.

2. Ten aanzien van de ontvankelijkheid

a) De *Commissie* vestigt de aandacht op het feit dat één van de verzoeksters, Scheffelaar, niet tot het vergelijkend onderzoek is toegelaten, wat haar bij brief van 26 oktober 1976 is meegedeeld. Daar de toelatingsfase niet in geding kan worden gebracht, zal een eventuele nietigverklaring slechts betrekking kunnen hebben op de nadien genomen besluiten. Scheffelaar heeft dus geen be-

lang bij haar actie, daar zij niet door de aangevallen besluiten is benadeeld.

b) *Scheffelaar* merkt op dat zij voorafgaande aan deze procedure een administratief verzoekschrift heeft ingediend; in haar antwoord daarop heeft de Commissie niet vermeld dat zijn van het vergelijkend onderzoek was uitgesloten. Haar klacht is integendeel afgewezen met de motivering dat „het voor de verdeling van de BS-posten nodig was 114 kandidaten te selecteren ..." uit een totaal van 550 die de in de aankondiging van vergelijkend onderzoek genoemde kwalificaties bezaten. Verzoekster kon dus aannemen dat zij op de lijst van toegelaten kandidaten was geplaatst. De Commissie dient door overlegging van de genoemde lijst te bewijzen dat dit niet zo is. Maar ook als de Commissie in dit bewijs zou slagen, is het rechtmatig vertrouwen van verzoekster geschonden. De Commissie moet dus in de kosten van haar beroep worden verwezen.

3. Ten principale

a) Het eerste middel van verzoeksters

1. Dit middel houdt in dat de besluiten waarvan verzoeksters nietigverklaring verzoeken zowel in strijd zijn met de algemene beginselen die de wijze van beraadslaging van de jury van een vergelijkend onderzoek op grondslag van schriftelijke bewijsstukken beheersen, als met artikel 30, eerste alinea, van het Statuut en dat artikel 3, tweede alinea, van bijlage III bij het Statuut verkeerd is toegepast.

In de eerste plaats heeft de jury in strijd met de bestaande voorschriften gehandeld door in aanwezigheid van een groep bijzitters over de vaststelling van de lijst van geschikte kandidaten te beraadslagen; bij een vergelijkend onderzoek op grondslag van schriftelijke bewijsstukken is alleen de jury bedoeld in artikel 30, eerste alinea, van het Statuut, hiertoe bevoegd. Volgens artikel 3, tweede alinea, van bijlage III bij het Statuut kan een jury zich enkel door bijzitters laten assisteren bij een vergelijkend onderzoek op grondslag van een examen.

Bovendien is het in strijd met de voorschriften dat de jury het nodig heeft geacht bijzitters aan te stellen ter vaststelling van de criteria voor het vergelijken van de in de verschillende Lid-Staten verworven kwalificaties. Een jury mag haar bevoegdheden niet op die wijze delegeren en daarmee haar eigen mogelijkheden beperken.

2. De *Commissie* onderstreept allereerst dat verzoeksters geen enkel bewijs aanvoeren voor de stelling dat het inschakelen van bijzitters de objectiviteit van het vergelijkend onderzoek heeft kunnen aantasten. De paritaire samenstelling van de raad is juist van dien aard, dat zij de kandidaten garanties bood vergelijkbaar met die van de jury.

Een verbod om bij een vergelijkend onderzoek op grondslag van schriftelijke bewijsstukken bijzitters in te schakelen, vindt geen steun in de communautaire of nationale rechtspraak of doctrine. Uit het ambtenarenrecht volgt veeleer dat de jury vrij is bij de organisatie van haar werkzaamheden. Bij gevolg is de jury vrij bijzitters in te schakelen zolang dit niet formeel verboden is.

Artikel 30, eerste alinea, van het Statuut bevat op dit punt geen enkele bijzondere bepaling.

Artikel 3, tweede alinea, van bijlage III bij het Statuut moet niet worden gelezen als een verbod om bijzitters te benoemen in het stadium van het onderzoek van de getuigschriften der kandidaten. Allereerst is het beginsel van vrijheid van de jury bij de organisatie van haar werkzaamheden onverenigbaar met beperkingen van deze vrijheid, gebaseerd op een „a contrario" redenering. Maar ook de ratio van de bepaling lijkt zich tegen een restrictieve interpretatie te verzetten: zij beantwoordt aan de noodzaak om de jury in het meest voor-

komende geval — een vergelijkend onderzoek op grondslag van schriftelijke bewijsstukken en van een examen — de beschikking te geven over hulp tijdens de, qua werkomvang zwaarste en overigens ook beslissende fase, namelijk die van het examen; welnu, in diezelfde fase van vergelijking van de verdiensten van de kandidaten zijn de bijzitters in het litigieuze vergelijkende onderzoek opgetreden.

Volgens 's Hofs rechtspraak is trouwens doorslaggevend of de jury „de eindcontrole op de gang van zaken en haar beoordelingsbevoegdheid behoudt" (arrest van 16 oktober 1975, zaak 90/74, Deboeck, Jurispr. 1975, blz. 1123). Uit de feiten blijkt dat dit in casu het geval is geweest.

3. *Verzoeksters* repliceren dat het niet relevant is of het inschakelen van bijzitters de objectiviteit van het vergelijkend onderzoek heeft kunnen aantasten. De Commissie vergeet immers dat de schending van wezenlijke vormvoorschriften de nietigheid van de betrokken besluiten meebrengt. Verzoeksters weten overigens niet of er misbruik van bevoegdheid is geweest, daar het dossier niet in zijn geheel is overgelegd.

Verzoeksters onderstrepen dat alles wat de onafhankelijkheid van de jury kan beïnvloeden, slechts bij wijze van uitzondering en op grond van bijzondere redenen toelaatbaar is.

Zij herinneren eraan dat de jury, uitgaande van de voorwaarden van punt II, 1, van de aankondiging, geheel alleen heeft beslist over de toelating van de kandidaten tot het vergelijkend onderzoek. Men kan niet beweren dat zij bij de voortzetting van haar taak op onoverkomelijke moeilijkheden zou zijn gestuit als zij geen hulp van derden had gehad.

De ratio van artikel 3, tweede alinea, van bijlage III bij het Statuut vloeit voort uit de noodzaak van het starre algemene beginsel af te wijken, zodat de jury in de qua werkomvang zwaarste fase van haar werkzaamheden hulp kan krijgen. Deze uitzonderlijke bevoegdheid kan slechts worden uitgeoefend voor schriftelijke examens en voor materiële uitvoeringswerkzaamheden zoals het geven van cijfers.

Het arrest van het Hof in zaak 90/74 (Deboeck) kan geen steun bieden voor de opvatting van de Commissie, omdat het in die zaak ging om een vergelijkend onderzoek op grondslag van schriftelijke bewijsstukken en van een examen.

Verzoeksters vestigen er nog de aandacht op dat de jury hier, in tegenstelling tot het geval van voornoemd arrest, niet de eindcontrole op de gang van zaken en haar beoordelingsbevoegdheid heeft kunnen behouden.

Overschrijding van bevoegdheid zou allereerst hierin hebben bestaan, dat de raad van bijzitters was belast met de beoordeling van „alle andere factoren . . . die hij met het oog op de vaststelling van de ontwerplijst van belang zou achten". Uit het dossier komt niet naar voren of het hier om dwingend voorgeschreven criteria ging, dan wel om criteria die hem volledig vrijlieten en slechts bij wijze van richtlijn waren gegeven.

Anderzijds schijnt de raad eigenmachtig te hebben besloten om: een scheiding aan te brengen tussen de zogenaamde „objectieve" criteria en de criteria die men subjectief achtte; een voorselectie uit te voeren op basis van de objectieve criteria; de combinatie van de verschillende groepen van criteria vast te leggen; op basis van genoemde criteria 247 kandidaten uit te kiezen. Nu de jury deze selectie zonder meer heeft overgenomen, heeft zij een van haar wezenlijke bevoegdheden gedelegeerd, namelijk die om een keuze te doen uit de kandidaten die door de voorselectie heengekomen waren, maar ook de bevoegdheid om degenen die dit stadium niet hadden gehaald, maar die buitengewone

verdiensten hadden of bijzondere verantwoordelijkheden hadden gedragen, in aanmerking te nemen.

Het verzoek om een oordeel van de directoraten-generaal was ook een vorm van subdelegatie. Hun indeling is waarschijnlijk gebruikt bij de vaststelling van de lijst die op 2 december 1976 door de bijzitters aan de jury is voorgesteld. Uit de notulen van de jury-vergaderingen van 6, 7 en 8 december 1976 blijkt niets omtrent de aard van het onderzoek dat tijdens deze vergaderingen is verricht, noch of alle getuigschriften van alle kandidaten opnieuw zijn onderzocht. Ten slotte voeren verzoeksters met betrekking tot dit onderwerp aan dat de Commissie in antwoord op hun administratieve klacht heeft meegedeeld dat het noodzakelijk was geweest bijzitters aan te wijzen om de criteria vast te stellen die een eerlijke vergelijking van de, in de verschillende Lid-Staten verkregen, kwalificaties zouden verzekeren.

4. De *Commissie* stelt bij dupliek dat men uit het arrest van het Hof in zaak 90/74 (Deboeck) niet mag afleiden dat het inschakelen van bijzitters in andere dan de uitdrukkelijk in artikel 3, tweede alinea, van bijlage III bij het Statuut voorziene gevallen onregelmatig is.

De stelling dat dit artikel slechts de hulp van bijzitters bij schriftelijke examens toelaat is niet gewettigd. Het cijfers geven bij schriftelijke examens op één lijn stellen met materiële uitvoeringswerkzaamheden is een woordverdraaiing; het gaat daarbij immers om een ingewikkelde taak die tot een subjectieve beoordeling leidt.

De vermelding van de omstandigheid dat de jury alléén in staat was over de toelating van 775 kandidaten te beslissen, is niet ter zake dienende: uit de aankondiging van vergelijkend onderzoek volgt dat deze taak minder ingewikkeld was dan het onderzoek van de getuigschriften.

Ook kan de Commissie de redenering niet aanvaarden dat de jury, als zij de leiding en de controle over de werkzaamheden van de bijzitters heeft kunnen behouden, het ook wel zonder bijzitters had kunnen stellen.

Wat de bevoegdheden van de bijzitters betreft, verwarren verzoeksters de begrippen besluit en voorstel. De Commissie acht zich overigens niet gerechtigd om gedetailleerde mededelingen te doen over de werkzaamheden van de jury. Uit het arrest in zaak 90/74 (Deboeck) volgt bovendien dat het voldoende is dat het Hof over gegevens beschikt op basis waarvan het kan vaststellen dat de jury steeds haar bevoegdheden heeft kunnen uitoefenen. Hetzelfde geldt voor de tussenkomst van de directoraten-generaal.

b) Het tweede middel van verzoeksters

1. Dit middel houdt in dat het algemene beginsel van gelijkheid van tot een vergelijkend onderzoek toegelaten kandidaten alsmede artikel 30, eerste alinea, en artikel 6 van bijlage III bij het Statuut zijn geschonden. Deze schending bestaat hierin dat de jury eerst op basis van zogenaamde „objectieve" criteria een voorlopige lijst van geschikte kandidaten heeft opgesteld en deze vervolgens voor advies aan de directoraten-generaal heeft voorgelegd. Verzoeksters zijn van oordeel dat alle kandidaten die tot een vergelijkend onderzoek op grondslag van schriftelijke bewijsstukken zijn toegelaten, gelijk moeten worden behandeld. Het geheime karakter en de onafhankelijkheid van de besluitvorming van de jury verzetten zich er overigens tegen dat de jury in dat stadium op basis van een eerste selectie de mening van de directoraten-generaal zou vragen.

2. Met betrekking tot de beweerde schending van het algemene beginsel van gelijkheid van kandidaten volstaat de *Commissie* met een verwijzing naar de feiten in deze zaak. Zij wijst er in het

bijzonder op dat de verdiensten in de enge zin des woords — met name de beoordelingsrapporten — van alle toegelaten kandidaten zijn onderzocht.

De procedure waarbij de directoraten-generaal naar hun mening is gevraagd, was zodanig opgezet, dat de vertegenwoordigers van iedere dienst slechts een oordeel behoefden te geven over de toegelaten kandidaten die bij die dienst waren tewerkgesteld. Zij konden dus geen algemeen overzicht over het vergelijkend onderzoek krijgen en hun beoordeling van de hun persoonlijk bekende ambtenaren daardoor laten beïnvloeden. Het doel van deze procedure was de jury in staat te stellen om de verdiensten van de kandidaten in volle omvang te kunnen waarderen, hetgeen overigens geheel in overeenstemming was met het bepaalde onder II, 3 van de aankondiging van het vergelijkend onderzoek.

3. *Verzoeksters* repliceren dat een andere ongelijkheid hierin bestaat, dat de kandidaten die niet aan de objectieve criteria voldeden, op basis van een ander criterium, te weten hun bijzondere verdiensten, zijn uitgekozen. Deze kandidaten beantwoordden dus niet aan alle voorwaarden, aangezien zij niet aan de objectieve criteria voldeden.

Met betrekking tot de schending van het geheim van de jurywerkzaamheden repliceren verzoeksters dat uit het arrest van 14 juni 1977 (zaak 73/76, Costacurta, Jurispr. 1977, blz. 1163) volgt dat, als het geheim van de jurywerkzaamheden wordt geschonden terwijl het jury-besluit nog niet is genomen, de regelmatigheid van dat besluit ter discussie staat, en dit geldt a fortiori wanneer door deze schending de waarborgen voor de regelmatigheid van de werkzaamheden kunnen worden aangetast. In casu was vooral de verspreiding onder de directoraten-generaal van een lijst met twee groepen — één die wel en één die niet in aanmerking kwam — een aantasting van het geheim van de werkzaamheden van de jury. Onjuist is de stelling dat de vertegenwoordigers van de directoraten-generaal, bij gebreke van een algeheel overzicht over het vergelijkend onderzoek, niet konden beoordelen of de lijst gewijzigd zou worden: de kandidaten die niet aan de zogenaamde „objectieve" criteria voldeden, zouden hooguit op grond van hun bijzondere verdiensten tot de groep geschikte kandidaten kunnen gaan behoren. Verder was het aantal vacatures en te selecteren kandidaten per directoraat-generaal bij benadering bekend. Binnen de directoraten-generaal was echter een zodanige indeling naar verdiensten gemaakt, dat men ook zonder algeheel overzicht van het vergelijkend onderzoek de kansen van de kandidaten van tevoren met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid kon bepalen naar gelang van hun plaats in de, door elk directoraat-generaal ingedeelde eerste groep.

Wat de noodzakelijke onafhankelijkheid van de jury van iedere vorm van beïnvloeding betreft — een principe dat impliciet volgt uit artikel 30, eerste alinea, van het Statuut —, menen verzoeksters dat de indeling van de kandidaten in de in aanmerking te nemen groep, die door de directoraten-generaal is verricht, een inmenging vormt in de door de jury geheel onafhankelijk te verrichten selectie.

4. Volgens de *Commissie* is de procedure volgens welke kandidaten die niet aan de objectieve criteria beantwoordden, in vergelijking tot de overige criteria bijzonder hoge kwalificaties moeten hebben om toch op de lijst van geschikte kandidaten te worden geplaatst, het resultaat van een redelijke afweging door de jury van de verschillende voor het vergelijkend onderzoek van de schriftelijke bewijsstukken gebruikte criteria.

Over de constatering van verzoeksters dat er kandidaten in aanmerking zijn genomen die niet aan de objectieve criteria beantwoordden, merkt de Commissie

op dat er in dat stadium geen vooraf vastgestelde criteria waren waaraan de kandidaten moesten voldoen. Uit de aankondiging van het vergelijkend onderzoek volgt dat alleen de toelatingsvoorwaarden een dwingend karakter hadden.

Volgens de Commissie heeft de jury geen enkele inlichting verstrekt waardoor, in de woorden van het arrest in zaak 73/76 (Costacurta), „de waarborgen voor de regelmatigheid der jurywerkzaamheden ... konden worden aangetast": doel en effect van het horen van de directoraten-generaal was om de beschikking te krijgen over gelijke gegevens met betrekking tot alle kandidaten ten einde een betere waardering van hun kwalificaties mogelijk te maken.

De stellige bewering van verzoeksters dat het aantal kandidaten dat per directoraat-generaal zou worden uitgekozen, bekend was, wordt door de resultaten van het vergelijkend onderzoek weersproken; hieruit blijkt immers dat er geen vaste verhouding is tussen het aantal toegelaten kandidaten en het aantal geschikt bevonden kandidaten per directoraat-generaal.

c) Het derde middel van verzoeksters

1. *Verzoeksters* stellen in dit middel dat artikel 30, tweede alinea, en artikel 5, vijfde alinea, van bijlage III bij het Statuut zijn geschonden, in de eerste plaats doordat de jury een lijst met geschikte kandidaten heeft vastgesteld die 114 namen bevatte, terwijl deze lijst ten minste twee maal zo veel kandidaten had moeten bevatten als het aantal ambten dat de inzet van het vergelijkend onderzoek vormde. Dat het mogelijk was een lijst met het dubbele aantal namen op te stellen, blijkt ook uit de aanwezigheid van een voorlopige lijst met 250 namen. Door de thans gevolgde procedure heeft de jury het tot aanstelling bevoegde gezag de mogelijkheid ontnomen zijn eigen directionaire bevoegdheid uit te oefenen, en is daarmee haar bevoegdheden te buiten gegaan.

Artikel 30, tweede alinea, en artikel 5, vijfde alinea, van bijlage III bij het Statuut zijn ook geschonden doordat het tot aanstelling bevoegde gezag de jury, die slechts een adviserende taak heeft, verzocht heeft een lijst van geschikte kandidaten op te stellen met evenveel namen als het aantal beschikbare posten. Genoemd gezag behoorde zelf zijn benoemingsbevoegdheid uit te oefenen en deze niet te delegeren noch te beperken.

2. De *Commissie* is van oordeel dat bij lezing van de, ter ondersteuning van de derde stelling aangehaalde bepalingen blijkt dat op de jury geen enkele verplichting rust met betrekking tot het aantal op de lijst van geschikte kandidaten te plaatsen personen: artikel 30, tweede alinea, legt het tot aanstelling bevoegde gezag enkel de verplichting op bij de vervulling van vacatures uitsluitend terug te grijpen op personen die op de lijst van geschikte kandidaten voorkomen; blijkens artikel 5, vijfde alinea, van bijlage III bij het Statuut is de jury niet gebonden aan een bepaalde getalsverhouding bij het vaststellen van de lijst van geschikte kandidaten. Zij wordt slechts uitgenodigd „zo mogelijk" een aantal kandidaten op de lijst te plaatsen dat ten minste twee maal zo groot is als het aantal ambten die de inzet van het vergelijkend onderzoek vormen; dwingende regels op dit gebied zouden overigens ook niet in overeenstemming zijn met het beginsel van de onafhankelijkheid van de jury en haar noodzakelijke beoordelingsvrijheid.

Uit niets blijkt overigens dat het voor de jury mogelijk is geweest een groter aantal geschikte kandidaten op de desbetreffende lijst te plaatsen. De Commissie is van mening dat alle geschilpunten in deze buiten de toetsingsbevoegdheid van het Hof vallen. Het enige wat verzoeksters ter ondersteuning van hun stelling aanvoeren, is „de vaststelling van een voorlopige lijst met 250 namen". Dit zou slechts dan een steekhoudend argument zijn geweest als de jury een

eerste voorlopige lijst had vastgesteld op basis van alle criteria genoemd onder punt II.3 van de aankondiging van vergelijkend onderzoek, en vervolgens door opvoering van de, van dezelfde criteria afgeleide eisen een tweede, definitieve en beperktere lijst van geschikte kandidaten had opgesteld, wat echter niet is gebeurd: de eerste lijst, die 234 namen bevatte, was uitsluitend op basis van de zogenaamde objectieve criteria vastgesteld; in de tweede fase was deze eerste selectiemethode gecombineerd met de uitkomsten van een tweede onderzoek van de getuigschriften van alle kandidaten, dit keer gebaseerd op criteria die betrekking hadden op de door hen verrichte werkzaamheden en op de beoordeling van hun verdiensten stricto sensu.

Verzoeksters hebben in ieder geval op dit punt geen enkel rechtens relevant belang: als de jury de lijst van geschikte kandidaten zou hebben uitgebreid, zouden de kandidaten daardoor geen enkele extra waarborg hebben gehad.

3. *Verzoeksters* repliceren dat de ratio van artikel 5, vijfde alinea, van bijlage III bij het Statuut is, te vermijden dat de jury zich, door vaststelling van een lijst met een aantal geschikte kandidaten, dat geheel of bijna gelijk is aan het aantal posten dat de inzet van het vergelijkend onderzoek vormt, in de plaats van het tot aanstelling bevoegde gezag stelt. De jury zou hebben moeten aantonen dat de getuigschriften van de kandidaten onvoldoende waren en dat zij zich dientengevolge in de onmogelijkheid bevond een lijst met een groter aantal namen op te stellen; dit heeft zij niet gedaan.

4. Bij dupliek merkt de *Commissie* op dat het niet juist is dat het tot aanstelling bevoegde gezag de jury zou hebben opgedragen op de lijst van geschikte kandidaten een aantal personen te plaatsen dat praktisch gelijk was aan dat van het te verwachten aantal volgens de begroting beschikbare posten. Zelfs al zou de jury een dergelijke dwingende instructie hebben gekregen, quod non, dan had dit haar niet kunnen binden, zodat de regelmatigheid van het vergelijkend onderzoek daardoor niet zou zijn aangetast. Uit de aankondiging van vergelijkend onderzoek volgt daarentegen dat het tot aanstelling bevoegde gezag met twee mogelijkheden rekening heeft gehouden, namelijk enerzijds dat de jury een lijst zou vaststellen met 30 % meer namen dan het aantal beschikbare posten, en anderzijds dat het vergelijkend onderzoek van de getuigschriften zou uitmonden in een lijst met een kleiner aantal namen.

Ter terechtzitting van 29 juni 1978 zijn mondelinge opmerkingen gemaakt door verzoeksters, ten deze vertegenwoordigd door X. Leurquin en J. Putzeys, en de Commissie van de Europese Gemeenschappen, ten deze vertegenwoordigd door haar gemachtigde D. Sorasio-Allo. Bij diezelfde gelegenheid heeft D. Napoli, voorzitster van de jury van het vergelijkend onderzoek COM/BS/14/75, antwoord gegeven op vragen van het Hof en van verzoeksters.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 5 oktober 1978 conclusie genomen.

Ten aanzien van het recht

1 Overwegende dat het beroep in hoofdzaak strekt tot nietigverklaring van het besluit van de jury van het intern vergelijkend onderzoek COM/BS/14/75 betreffende de vaststelling en de inhoud van een lijst van 114 ge-

schikte kandidaten, alsmede tot nietigverklaring van de benoemingen die ten vervolge op dit vergelijkend onderzoek hebben plaatsgevonden;

2 dat het onderhavige vergelijkend onderzoek, na de omzetting van een honderdtal ambten die voordien in de categorie C waren ingedeeld, is opgezet als een intern vergelijkend onderzoek op grondslag van schriftelijke bewijsstukken en eventueel op grondslag van een examen met het oog op de vorming van een reserve van adjunct-secretariaatsassistenten in de rangen 5 en 4 van categorie B;

3 dat de door het tot aanstelling bevoegde gezag opgestelde en overeenkomstig artikel 4 van bijlage III bij het Ambtenarenstatuut aan de jury toegezonden lijst van sollicitanten 775 namen bevatte, waarvan de jury 550 kandidaten, die aan de in de aankondiging van vergelijkend onderzoek omschreven voorwaarden ter zake van getuigschriften of diploma's en beroepservaring voldeden, tot het onderzoek heeft toegelaten;

4 dat alle verzoeksters op één na tot de aldus toegelaten kandidaten behoorden;

5 dat de jury, na de hulp van een raad van bijzitters te hebben ingeroepen, haar werkzaamheden heeft besloten met de vaststelling van een lijst van 114 geschikte kandidaten, waarop geen van de verzoeksters voorkwam;

6 dat ten slotte 109 van de 114 geschikte kandidaten in de betrokken ambten zijn benoemd;

Het eerste middel

7 Overwegende dat verzoeksters in de eerste plaats stellen dat artikel 30, eerste alinea, Ambtenarenstatuut is geschonden doordat de jury een beroep op de bijzitters heeft gedaan om de lijst van geschikte kandidaten op te stellen, terwijl artikel 3, tweede alinea, van bijlage III bij het Statuut de inschakeling van bijzitters enkel voor bepaalde examens toelaat en daarbij bovendien bepaalt dat deze bijzitters slechts een raadgevende stem hebben;

8 Overwegende evenwel dat artikel 3, tweede alinea, van bijlage III niet aldus moet worden begrepen, dat het een limitatieve opsomming geeft van de ge-

vallen waarin de jury zich rechtsgeldig voor advies door bijzitters kan doen bijstaan, en dat inzonderheid dit artikel niet belet dat de jury deze weg volgt indien zij vanwege het grote aantal sollicitanten dat zich voor een vergelijkend onderzoek heeft aangemeld, anders niet in staat zou zijn haar werkzaamheden binnen redelijke termijn te voltooien;

9 dat de jury echter wel de controle op de gang van zaken dient te behouden en zich de beoordelingsbevoegdheid in laatste instantie moet voorbehouden;

10 dat in casu aan deze voorwaarde is voldaan;

11 dat immers blijkens de tijdens dit geding verstrekte gegevens de jury niet enkel controle heeft uitgeoefend bij de vaststelling van de criteria op basis waarvan de volgens de aankondiging van vergelijkend onderzoek in aanmerking te nemen elementen moesten worden gewaardeerd, maar ook de werkzaamheden van de bijzitters in alle stadia heeft begeleid, om ten slotte zelf op basis van de door de bijzitters gedane voorstellen de lijst van geschikte kandidaten, die aan het tot aanstelling bevoegde gezag moest worden gezonden, op te stellen;

12 dat dit middel dus niet kan slagen;

Het tweede middel

13 Overwegende dat verzoeksters daarenboven stellen dat het algemene beginsel van gelijkheid van de tot een vergelijkend onderzoek toegelaten kandidaten, alsmede artikel 6 van bijlage III bij het Statuut, bepalende dat de werkzaamheden van de jury geheim zijn, zijn geschonden doordat een voorlopige lijst van geschikte kandidaten ter beoordeling is voorgelegd aan de diensten en directoraten-generaal waarbij de kandidaten tewerk waren gesteld;

14 dat echter uit de uitleg die aan het Hof is gegeven, blijkt dat iedere dienst of directoraat-generaal door de jury is ondervraagd over alle tot het vergelijkend onderzoek toegelaten kandidaten die bij de betrokken dienst of het betrokken directoraat-generaal tewerk waren gesteld, en niet slechts, zoals verzoeksters schijnen te denken, over de kandidaten die, omdat ze aan bepaalde bij een eerste selectie gebruikte criteria beantwoordden, op een voorlopige lijst voorkwamen;

15 dat derhalve met deze werkwijze het beginsel van gelijkheid van de kandidaten bij een vergelijkend onderzoek is geëerbiedigd;

16 dat verder blijkt dat de aan de directoraten-generaal en diensten gerichte beoordelingsverzoeken beoogden de jury aanvullende inlichtingen over de kandidaten te verschaffen en slechts betrekking hadden op de kandidaten die bij de aangezochte dienst of het aangezochte directoraat-generaal tewerk waren gesteld;

17 dat de diensten en directoraten-generaal niet in staat zijn gesteld de werkzaamheden van de jury op ongeoorloofde wijze te beïnvloeden, noch daarvan in die mate kennis konden nemen, dat het geheim van die werkzaamheden werd geschonden;

18 dat dit middel dus evenmin kan slagen;

Het derde middel

19 Overwegende dat verzoeksters ten slotte stellen dat artikel 30, tweede alinea, van het Statuut en artikel 5, vijfde alinea, van bijlage III zijn geschonden doordat de jury een lijst van geschikte kandidaten met slechts 114 namen heeft opgesteld, dat wil zeggen een aantal kandidaten dat het aantal beschikbare posten slechts in geringe mate overtrof, terwijl een dergelijke lijst zo mogelijk een aantal had moeten bevatten dat ten minste twee maal zo groot was als het aantal der ambten die de inzet van het vergelijkend onderzoek vormden;

20 Overwegende dat ten deze niet is aangetoond dat, zoals verzoeksters beweren, het tot aanstelling bevoegde gezag de jury heeft opgedragen op de lijst van geschikte kandidaten een aantal kandidaten te plaatsen dat het aantal te verwachten volgens de begroting beschikbare posten niet in aanzienlijke mate zou overtreffen;

21 dat als de jury niettemin heeft besloten de lijst van geschikte kandidaten aldus te beperken, deze bijzonderheid het resultaat van haar werkzaamheden niet kan aantasten;

22 dat immers artikel 5, vijfde alinea, van bijlage III niet meer inhoudt dan een aanbeveling aan de jury, die tot doel heeft de besluitvorming van het tot aanstelling bevoegde gezag te vergemakkelijken, en die moet worden beoordeeld mede gelet op de aard en omstandigheden van het vergelijkend onderzoek, het aantal kandidaten en hun kwalificaties;

23 dat in casu de vaststelling van de lijst van geschikte kandidaten op de wijze waarop de jury dit heeft gedaan, door de aard van het vergelijkend onderzoek en het grote aantal ambten dat er de inzet van vormde, werd gerechtvaardigd;

24 dat mitsdien ook dit middel niet kan slagen;

25 Overwegende dat het beroep als ongegrond moet worden verworpen;

26 dat derhalve niet behoeft te worden ingegaan op de door de Commissie ten aanzien van het beroep van één van de vijftien verzoeksters opgeworpen exceptie van niet-ontvankelijkheid;

Ten aanzien van de kosten

27 Overwegende dat ingevolge artikel 69, paragraaf 2, van het Reglement voor de procesvoering de in het ongelijk gestelde partij in de kosten moet worden verwezen;

28 dat verzoeksters in het ongelijk zijn gesteld;

29 dat evenwel ingevolge artikel 70 van het Reglement voor de procesvoering de kosten door de instellingen terzake van beroepen van personeelsleden der Gemeenschappen gemaakt, te hunnen laste blijven;

HET HOF VAN JUSTITIE (Tweede Kamer),

rechtdoende:

1. **Verwerpt het beroep.**
2. **Verstaat dat elk der partijen haar eigen kosten zal dragen.**

Mackenzie Stuart Sørensen Touffait

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op zesentwintig oktober negentienhonderdachtenzeventig.

De griffier

A. Van Houtte

De president van de Tweede Kamer

A. J. Mackenzie Stuart

CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL G. REISCHL VAN 5 OKTOBER 1978 [1]

Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,

Bij verordening van de Raad nr. 1473/72 (PB L 160 van 1972) zijn nieuwe standaardfuncties, waaronder die van adjunct-secretariaatsassistent (rangen B 5/B 4), ingevoerd en in bijlage I bij het Ambtenarenstatuut opgenomen.

Nadat de begrotingsautoriteit had besloten met toepassing van deze verordening een bepaald aantal C-posten bij de Commissie in B-posten om te zetten, schreef de Commissie in juli 1976 het intern vergelijkend onderzoek COM/BS/14/75 uit voor de vorming van een reserve van adjunct-secretariaatsassistenten in de loopbaan B 5/B 4. Selectie zou plaatsvinden op basis van schriftelijke bewijsstukken en eventueel — zo de jury hiertoe zou besluiten — op basis van een examen; tot dit laatste echter is het uiteindelijk niet gekomen. In de aankondiging waren zowel de toelatingsvoorwaarden aangegeven, te weten einddiploma's en beroepservaring, als enige factoren die de jury bij de opstelling van de lijst van geschikte kandidaten in aanmerking moest nemen.

Voor dit onderzoek kwamen 775 sollicitaties binnen. Tussen 22 september en 8 oktober 1976 werd, overeenkomstig het Statuut, een uit twee leden en een voorzitter bestaande jury gevormd. Deze ging allereerst na welke sollicitanten aan de toelatingsvoorwaarden voldeden. Dat waren — zoals blijkt uit een lijst van 13 oktober 1976 — 550 kandidaten, waaronder ook alle verzoeksters in het onderhavige geding met uitzondering van Wilhelmina Scheffelaar. Op 13

1 — Vertaald uit het Duits.